

SLOVENSKI NAROD.

lahaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in četrte po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristošestdeset-pent-vrsto 5 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se pošiljajo brez oznake. — Kopirani se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se vsakovoljno pošiljajo naročene reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Zaradi današnjega praznika izide prihodnji list v četrtek.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca poteče naročnina na prvo četrletje. Prosimo gg. naročnike, da jo o pravem času ponové.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta 6 gld. 50 kr.
Za četrta leta 3 „ 30 „
Za en mesec 1 „ 10 „
Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrta leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta 8 gld. — „
Za četrta leta 4 „ — „
Za en mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr.
Po pošti prejemati „ „ 3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

Telegrami.

Peterburg 17. marca. Kakor „Agence russe“ poroča, so se ratifikacije mirovne pogodbe denes zmenjale; objavljeni bodo uveti miru potem, kadar jih enkrat velevlasti zvedó.

Naredbe so storjene, da se bode armada počasi vračala.

Peterburg 17. marca. „Golos“ pripoveduje, da je peterburgski magistrat na ukaz ministra notranjih zadev naredil zapisnik onih ljudij, ki bi mogli biti oficirji pri narodnej vojski ali milici, če jo bode žreba sklicati.

Listek.

Kako kaže Preširen v svojih pozicijah slovensko rodoljubje?

(Spisal A. K.)

(Koniec.)

In to je Preširen, ljubljenc svoje domovine, svojega naroda. Ali bolj po delih ko po imenu; vsaj onim, katerim je znan po obojem je mrzlejša ljubezen, naj se jim oupusti, kot onim, ki ga sodijo le po zaslugah — ne po osobi.

Preširen nij ljubil samo svojega naroda, ljubil je tudi neizrečeno svojo domovino. Rojen v raju, v najkrasnejšem delu Slovenije, kako bi mogel drugače, kot goreti in navduševati se za sveta, z najvišjo milobo in krasoto tako bogato obdarjena tla, za katera se v nemajo celo najoddalnejši tujci in njeni sovražniki.

Visoke, s snegom odete planine, mogočen

Govor slovenskega poslanca dr. Vošnjaka

(v 353. seji državnega zbora 8. marca t. l. po stenografskem zapisniku.)

Ker jaz ne bodem glasoval proti prehodu v specialno debato sploh, temuč bodem le proti onim točkam glasoval, ki bi se mogle jemati kot izrekanje zaupanja do vlade, zato sem svoje mesto mej govorniki premenil, in to tudi zaradi tega, ker sem se dostikrat pričati priliko imel, da večina te zbornice le prerada rabi parlamentarno sredstvo konca debate, da opozicijskim govornikom usta zaprè.

Odkar zboruje direktno izvoljeni državni zbor, tedaj skoro pet let so pri vsakej budgetnej debati udje one stranke v tej visokej zbornici, h kateri se imam tudi jaz čast pristevati, pokazovali na slabo denarno gospodarstvo v državnem poslovanju, s katerim je združen in kot posledek sedanje vladne sisteme mora naposled priti propad vsega prebivalstva in tedaj tudi države. Da je to izpoznanje jelo prodirati na vse zadnje tudi pri jednem delu vladujoče ustavne stranke, pričaja jasno predlog, ki je pred malimi dnevi bil v tej visokej zbornici pročitan in kjer so predložniki, udje one (leve) stranke visoke zbornice, prav za prav očitno svojo nezaupnost izrekli do denarnega gospodarstva zadnjih let.

Ako si pogledamo državni proračun za l. 1878, najdemo v njem ona zla, za katerimi so njega predniki bolehal, še mnogo povečana; deficit, katerega je bil gospod poročevalec zračunil na 23 milijonov, kateri bode pak gozovo v resnici še večji; prijetje založenih in nezaloženih dolgov; oddaja razno naslovanih dolgov učnega fonda, ker je baš vse drugo državno

premoženje uže davno oddano, skoro nij ničesa več odbiti, in dočakovana pomnožitev državnih dohodkov z večjim obdačenjem davkoplačevalcev.

V tacih za Avstrijo in nje narode zelo nevarnih okoliščinah smatram si za dolžnost, vedno zopet kazati na temeljne uzroke, kateri se pred vsem imajo odstraniti, ako nečemo, da bi se naša občna avstrijska domovina, da-si ima dobro uže prirojeno konstitucijo, s katero bi jej bilo moči še mnogoteri vek vpešno rasti, ne razbila o pečini svoje popolnem napadne notranje in vnanje politike.

Avstrijski voditeljni državniki so, z malimi izjemami, vedno tako odločni strankarji v političnem in narodnem smeru, da, ozirajoči se jedino na interese svoje stranke, ne vidijo interesov vse države, in da zadnjim včasih celo baš nasproti delujó.

Tu v notranjem in na ven gojé zljaj nemškonnarodno, zdaj magjarsko politiko, kakor da bi bili interesi avstrijski identični z onimi nemškega ali magjarskega naroda ali bi taki biti mogli; o avstrijskej politiki, katera bi se ravnala po historičnem razvoju in posebnem sestavljenju države, nij bilo nikdar niti govora.

Ko leta 1861 in dalje Schmerling mimo svojih rafiniranih februarinih političnih redov z njihovimi interesnimi skupinami, z njih nepravičnostjo v razdelitvi števila poslancev mej te skupine na korist tako imenovanih velikih posestnikov in meščanstva in na škodo kmetškemu prebivalstvu, z aktivnim in pasivnim političnim pravom uradnikov in penzionistov, z nepravičnim prikrateanjem slovenskih narodov v zastopstvih na korist nemških, ko tedaj Schmerling navzlic vsemu temu nij mogel Avstrije prestvariti v centra-

siv velikan pred njimi, rajski Bled na levici, zelena ravan na desno in jug, srebrnopenu, deroča Sava pod njim, napolnili so gotovo Preširna uže v otročjih letih s ponosnimi, velikanskimi idejami, razlili mu globok čut, čisto harmonijo v njegovo mlado goreče srce, pri pravljali ga za njegov sveti, velikanski poklic, neumrjočega pesnika.

Torej si pel in vil mojestersko s svojo umetnostjo v kratke vrstice nepresežno krasoto svoje premile rojstvene doline:

„Tja na otok z valovami obdani,
V današnjih dnovih božjo pot Marije;
V dan zad stoje snežnikov velikani,
Polja, ki spred se sprósti lepoteje,
Ti kaže Blejski grad na levi strani,
Na desni griček se za gričem skrjuje
Dežela kranjska nema lepšga kraja,
Ko je z okoljšno ta, podoba raja.“

In kako je ljubil svojo rojstveno kočó, priprosto življenje in srečo svojih dedov, si jo želel nazaj in zdihoval po njej, nam ne more

pokazati lepše, kot nam jo je narisal z živimi barvami, rekel bi v najkrasnejšem njegovih sonetov, v katerem se druží ljubezen, miloba, domoljubje, sreča, nesreča, da, vse človeško življenje v tako mojesterskej harmoniji, in ta je:

„O Verba! srečna, draga vas domača;
Kjer hiša mojega stoji očata; itd.“

Kako je ljubil Preširen, velikan poezije, goreče, strastno svoj trpeči, tlačeni narod, pokaže zopet v svojih neumrljivih pesnih. Delil je z njim vse njegove skeleče rane. Kakor joka skrbna mati za svojim otrokom, ko se vije v smrtnih bolečinah, ter še malo pojemlje, tako je žaloval z žalujočimi sinji svoje domovine, ter izlival tiho, grenko žalost v neumrjoče poezije:

„Na tleh leže Slovenstva stebri stari,
V domačih šegah vtrjeno postave;“

in dalje:

„Ječe pod težkim jarmom sinji Slave,
Le tujcem sreče svit se v Kraju žari.“

listično državo z nemško hegemonijo, bila je država l. 1867 raztrgana v dva dela, v našem se je staro nemško centralistično nadalje gospodarilo, a onstran Litave so dali Magjarom v roko vladarstvo, katero je bilo proti ogerskim Slovanom tako namerjeno, kakor pač drugače biti ne more, ako Turkom - bratovski narod vlada nad Slovanom. Ta nesrečna razdelitev avstrijske države v dva dela, s katero je v prvej vrsti znani iz Saksonske importirani državnik svojo novo domovino osrečil, ne uvidevši nikdar posebnosti Avstrije, katera država je sestavljena od najrazličnejših narodnosti, je v minulih deset letih, odkar je izvršena bila, pripravila našo državo na rob prepada. Samo tujec se je mogel navdušiti za izrek, katerega nasledki so za Avstrijo toliko osodepolni, ki pravi: Slované moramo na steno pritisniti, s čemer se je pričela doba narodnega proganjanja, katera se mora smatrati za glavni izvir slabosti, nereda in onemoglosti Avstrije.

Ker namreč nij mogoče 16 milijonov avstrijskih Slovanov z jedno črto spraviti iz sveta, in to tem manj, ker, kakor znano, baš pri teh narodih štatistika označuje in dokazuje večje pomnoževanje, nego na primer pri Magjarih, trebalo je izmisliti prav posebnega, kompliciranega organizma, dualističnega razkosanja države, da se je naravska večina narodov v vseh zastopstvih dovela do manjšine, da bi se takó svetu dokazalo, ka so v Avstriji prav za prav samo ustavoverci in Magjari, s katerimi treba računati pri političnih kombinacijah.

S pomočjo famoznega na Schmerlingovih volitvenih redih oprtega reprezentativnega sistema, posrečilo se je brez posebne težave v državnem zboru vzdržati vedno pokorno večino, katera je bila pripravljena, celo življenske interese avstrijske žrtvovati Magjarom, samo, da more tudi nadalje imeti hegemonijo to stran Litave.

Ta vladujoča stranka, katere bi nazvati ne mogel nemško-liberalno nego hebrejsko ali semitsko-liberalizovalno, je zdaj uže skoraj deset let na krmilu z žalibog prav kratkim prenehljajem tostran leta 1871 po pravem avstrijskem ministerstvu Hohenwartovem; njej je bila tedaj dovolj dolga doba dovoljena, da izkaže svoj organizatorični talent in svojo sposobnost v notranjih deželah in na ven vladati.

Pogled na budget dandenašnji v primeri z onim pred desetimi leti, pogled na obupno

zmešnjavo naših notranjih razmer kažeta nam, kako je vladujoča stranka svojo nalogo razumela in v katerem smeru je svoje organizatorično delovanje razvila; ako pogledamo na ven svoje občno politično položnje, vidimo, kako globoko sta v tej dobi padla vglad in vpliv Avstro-Ogerske pri evropskem areopagu. Končni rezultat tega desetletnega delovanja vladujoče stranke to in onstran Litave moremo za Avstrijo dovolj žalosten v kratkem tako-le označiti: Popolna zmešnjava v notranjem, občutno oslABLJENJE vglada moči vse monarhije pri družih državah.

Ako gledamo notranje razmere, srečamo na političnem in narodnogospodarstvenem polju uredbe, katere mnogo navajani izrek njega ekselencije gospoda finančnega ministra: „Bode uže boljše, da, je uže boljše,“ pokazujot kot pravo ironijo v pogledu na vedno večjo potrebo prebivalstva in države.

Ker sem o delovanji vlade na narodnogospodarstvenem polju uže prej jedenkrat, ko je šlo za vporabo tako imenovanega posilnega posojila, imel priliko svoje mnenje izpovedati, pečal se bodem denes jedino s političnim delovanjem vladujoče stranke in sedanje vlade, katera je itak meso od nje mesa.

Da svojo in hegemonijo svoje stranke na bolj krepak temelj postavi, je vlada v sporazumji z ustavoverno stranko leta 1873 vzela državnim zborom od krone jim sankcionirano pravo pošiljanja v državni zbor, a jih, kar se tega tiče, nij pred vsem samih prav nič vprašala, da li so oni, ki jim je šla beseda, zadovoljni in je državnopravno ravnala tako, da so — nikakor po krivici — imenovali ta čin prelomitev pogodbe.

Volitveni red za direktne volitve v državni zbor so še preko Schmerlingovih volitvenih redov na korist ustavovernej stranki, ali posebno za zatiranje slovanskih narodov umeteljno tako skombinirali, da je v državnem zastopstvu bila zlomku prebivalstva v zvezi z birokracijo narejena večina nad pravo večino avstrijskih narodov na mnogo let zagotovljena.

Zastopništvo interesov ali prav za prav neka boječa stanovska ustava bila je navzlic hrupnemu razglašenju direktnih volitev pridržana in velikoposestvu so v večini deželâ za njega materijalno in intelektualno pomembo izročili neprimerno visoko število mandatov, dočim je kmetsko prebivalstvo, kateremu po njegova množini in glede davkov gre

dve tretjini mandatov, obdarovano bilo samo z malo več nego njih četrtim delom.

S tem, da je bilo ob jednem na novo omejeno aktivno volitveno pravo davkoplačujočega prebivalstva, a se nij takisto zgodilo z aktivnim volitvenim pravom državnih uradnikov, in s tem, da sistema oficijalnih in poluoficijalnih kandidatur in uradnih vplivanj pri volitvah ne dade pravemu mišljenju in volji volilcev skoraj na dan priti, je vsa naša reprezentativna ustava ponižana do fikcije in državni zbor, ker večina njegova baš ne zastopa naroda nego samo nekatere odlikovane vrste, je prišel pri ljudstvu v dobro zasluženozaupanje. Osobito oficijalne kandidature in njim na korist od vladnih organov izvrševani pritisek na volilce, kateri vsa dovoljena in včasih tudi nedovoljena sredstva in navore rabijo, da umetelne večine pridobodo, s čemer se javno mnenje zelo vznemirja in volilni rezultat kaziti. Ta vladni pritisek na volitve se posebno obširno in včasih prav nesramno uporablja v slovanskih in slovansko-nemških deželah, in se pričinja z volitvami v občinska in okrajna zastopstva ter neha z volitvami v trgovinsko zbornico, v deželni in državni zbor. Posebno „sijajne“ so te državne praktike pri volitvah v vojevodini Kranjskeje, kjer si vlada prizadeva kar na glave postaviti konstitucionalne principije, da bi pokazala čudečemu se svetu, da more na temelji avstrijskih volitvenih redov 12. del prebivalstva, namreč majhena peščica v deželo naseljenih nemških Kočevarjev, v deželnem zastopstvu nad ostalimi jednajstimi dvanajstinami prebivalstva slovanskega rodu pod pritiskom vladnega aparata zadobiti večino, rezultat, s katerim se vsa reprezentativna sistema v Avstriji dovaja „ad absurdum.“

Ker je bila vladi v deželnih in narodnih razmerah prav naravno utemeljena narodna večina kranjskega deželnega zbora uže davnaj trn v peti, bil je ta deželni zbor, ko mu je minola opravilna doba, razpuščen in nove volitve zanj so bile razpisane in izvršene baš ob času žetve, na največjo neprilichnost volilcev.

Ako s tem primerjamo ravnanje vlade nasproti ostalim deželnim zborom, katerim nijso dopustili, da bi bila samo njih delovajska doba minola, temveč so bile zanje še le mnogo mesecev za tem nove volitve, da jih

Na drugem kraji:

„Šest mesecev moči tla krvava reka,
Slovenec vže mori Slovenca brata. —“

ali pa:

„Da bi nam srca vnel za čast dežele,
Mej nami potolažil razprtije,
In spet zjedini rod Slovenš'ne cele!“

Enako skrbnemu očetu, ki tolaži žalostno družino, ter jej kaže lepše dneve po minolej revi, ne obupa Preširen v največjem gorju nad srečo svojega naroda, temuč tolaži ga, navdihuje njegove sinove za trud in delo, kajti videl je v svojem pesniškem duhu krasnejšo bodočnost svoje domovine.

Vsaj pravijo, da so pravi pesniki tudi pravični, zanesljivi proroki.

Kakor se je izpolnilo Heinejevo pesniško prorokovanje zmagovalcu cele zemlje, mogočnemu Bonapartu, uže čez pol stoletja, spolnujo se tudi Preširnové besede:

„Vremena bodo Kranjcem se zjasnile,
In milejše zvezde kakor zdaj sijale.“

in:

„Največ sveta otrokom sliši Slave
Tja bomo našli pot, kjer nje sinovi
Si prosti veljo vero in postave.“

Preširen nij ljubil samo svoje domovine, svojega naroda, ljubil je tudi in iskreno spoštoval njegovo vero in navade.

Pesnik, ki je osnoval jedro pesni: „Krst pri Savici“, in narisal njenega junaka s takim značajem, kakoršnega ima Črtomir, ki se odpove svojej gorečej ljubezni, svojemu stanu, svojej domovini ter „mej svoje rojake Slovence gre, in dalej črez njih mejo, Do smrti tam preganja zmoč oblake,“ nij slab človek, temuč najblažji kristijan, očiten, navdušen katoličan.

In tebi, slavni Preširen, se je očitalo — ne govorimo dalje! — Bog jim odpusti?

In: „Nezakonska mati,“ pesen najkrasnejša, najumetnejša, cvet vse poezije, polna najblažjih idej, se ti je podtikala in črnila tvoj čisti značaj, tvojo pesniško veljavo.

Nesrečna mati, zapuščena od vseh, zapuščena od onega, ki jej je bil vse, ves svet, ne obupa pri pogledu v svojega nedolžnega otroka, temuč pozabi vse črne skrbi in težave ter se veseli zaupaje v njegovega boljšeega, Vsemogočnega očeta njegovega življenja, je nekaterim podoba pohujšljivosti in vsakdanjnosti.

Da, kdor nij ginen pri prekrasnih materinih besedah:

„Meni nebo odprto se zdi,
Kader se v tvoje ozrem oči,
Kader prijazno nasmeješ se,
Kar sem prestala, pozabljeno je,

naj zakrije svoje obličje, podoba človeštva ter naj zapusti človeško družino, katerej je na sramoto, iztrga naj si trepeče srce iz prsij ter ga zameni z mrzlim kamnom.

Od onega pa, ki očita pesniku, ki je pel:

„On, ki ptice pod nebom živi,
Najti da srečne vesele dni!“

naposled — tudi znamenje majhene previdnosti in popolne nenamišljenosti — sistirajo, dobodemo v ravnani proti kranjskemu deželnemu zboru in pri novih volitvah zanj kosce zgodovine one strankarske strasti in strankarskega sovraštva, od katerih se daje voditi ta vlada, prav nič meneča se za visoke dolžnosti, katere ima kot avstrijska vlada proti vladarskej hiši in proti državi, katera je sestavljena od tako različnih ljudskih rodov.

(Konec prih.)

Pred kongresom.

V tem hipu so evropske vlade najbrž že v roke dobile iz Peterburga mirovne uvete, ki so bili zadnji nedeljo v Peterburgu potrjeni. Shodu evropskega kongresa, kakor ga je Avstrija predlagala in Rusija sprejela, bi torej ničesa več na potu ne bilo, — razen angleške prevzetnosti.

Anglija namreč hoče, da Rusija celo mirovno pogodbo kongresu v potrjenje predloži. Razumeje se, da ponosna in zmagovita Rusija tako jerobstvo in nadzorstvo odločno od sebe odbija, rekoč: tiste točke, ki so sploh evropske, hočem predložiti, a tistih ne, ki zadevajo samo vojujoča dva dela ali samo Rusijo.

„Pošteni mešetar“ Bismark si baje prizadeva posredovati mej Peterburgom in Londonom in se mu bode valjda posrečilo Angleže podučiti, da, če bodo preveč terjali kongresa sploh še ne bode, ker Rusiji ga je še najmenj treba. Nij tedaj celo nemogoče, da se cel kongres še razbije, predno se snide, ali pa predno glavne stvari obravnavači začne. Ruski časniki že ne govore posebno zanj.

Če pa se kongres snide, kar je najverjetneje, morda se bodo evropske stvari nepričakovano velikansko zasukale. Iz Dunaja se namreč v „Köln. Ztg.“ poroča, da utegne vprašanje na dnevni red kongresa priti, ali bi ne bilo najbolje, celo orientalno vprašanje naenkrat rešiti s tem, da se turško gospodstvo popolnem iz Evrope izrine. Nemčija baje nij neprijazna temu planu. Vprašanje pa je, ali je že tolikanj zrel, da bi se dal brez bojov in evropskih homatij že rešiti.

Avstrija bode na kongres prišla s 60 milijoni kredita. Bog daj, da se ta vpliv ne bi rabil proti slovanskim interesom.

Rusija se pripravlja na vse eventualitete.

Al' te je treba bilo, al' ne,
Vedno bom srčno ljubila te.“

nevero in nemoralo, obrnemo se mi, čestilci neumrlega, z žalostnim, a ne z zasmehujočim obrazom, z globokim vzdihom:

„Odpusti jim, vsaj ne vedo, kaj delajo!“

Skušali smo v teh slabih vrsticah naslikati neumrlega, preslavnega Preširna, oziroma njegovega rodo- in domoljubja ter splošnega značaja, kolikor mogoče resnično. Vsaj po našej osobnej sodbi, ki se opira na žive jasne priče o tem, na njegove poezije, v katerih puhti iz najmanjše besedice ljubezen, rodoljubna, čista ljubezen, je moral biti najblažji človek in rodoljub v najvišjem pomenu besede.

Če se tudi naša sodba zavrne, morda celo narobe tolmači, nič ne de. Končana je slaba naloga vsaj v tem, da smo izrazili svojo najvišjo, najčistejšo ljubezen in spoštovanje, ki je žalibože le pičila zaslugam in slavi našega neumrjočega Preširna.

Kakor današnji telegram poroča iz Peterburga, dela ruska vojska uže skrajne priprave, da svojej besedi še večjo veljavo dá, nego so jo uže dale njene zmage: ona zbira in ima uže narodno milico v vidu, za brambo svoje slave in pravice. Ne bojmo se torej, da bi svojemu slovanskemu poklicu na zadnji hip izneverila se.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. marca.

Večina v avstrijske *delegacije* budgetnem odseku, ki je glasovala za kredit 60 milijonov, ima sledeče gospode v svojej sredi: baron Engerth, bar. Koller, knez Lichtenstein, general Hartung, grof Rechberg, baron Winterstein, grof Vidman, grof Coronini, dr. Schaup, baron Walterskirchen in dr. Weeber. — Izjava grofa Andrassyja, da, če se mu kredit ne dovoli, več minister ne ostane, naredila je večino njegovim zahtevam prijazno.

Proti *Magjarom*, ki vedno našo monarhijo na vojsko ščujejo, piše češka „Politik“: „Te magjarske težnje dajejo upanje, da so dnevi prevzetnosti tega nezmožnega plemena uže šteti. Magjari so res do tija dotirali, da bode monarhija kmalu stala pri vprašanji: ali vojsko voditi z Rusijo, ali pa odpraviti magjarsko nadvladje, — in tu pač nij teško odločiti se, ker stoji 4 milijone Magjarov nasproti 30 milijonom družih narodov.“

Vnanje države.

Rusko „Novoje Vremja“ piše: „Smrtni greh ruskih zmag je, da so rusko hegemonijo v slovanskem svetu naredile, ki jej tudi gre. Nemci in Magjari v Avstriji so mislili, da če jim nij bilo teško pri njih doma Slovane obvladati, bode jim tudi mogoče balkanske Slovane potlačiti. In zaradi tega se politika Avstrije dozda z rusko politiko nij skladala.“

Kot udje *kongresa* se imenujejo v nemškem oficijoznem listu: Za Nemčijo Bismark, ali namestu njega Bülow in legacijski svetnik dr. Busch; za Avstrijo grof Andrassy in baron Calice; za Rusijo Gorčakov, Ignatiev in knez Labanov-Rostovski; za Francosko minister Waddington in grof de Saint-Vallier; za Italijo minister Depretis in grof de Launay; za Anglijo lord Lyons in lord Odo Russell in za Turčijo Savfet-paša in Saadallah-bey.

Papež je 16. t. m. sprejel slovesno v avdienci avstro-ogerskega poslanika grofa Paara, ki je svojo novo poverjenico izročil. — Iz Peterburga se javlja, da je novi papež pisal udvorljivo pismo ruskem u carju, a car je isto tako odgovoril.

Iz *Berlina* javljajo, da bode grof Stolberg-Wernigerode pod-kancelar nemški, Bismarkov namestovalec v poslovanji. Stolberg je ragovarjal se te dni s cesarjem in Bismarkom. — Minister Camphausen baje odstopa.

Dopisi.

Iz Kropce 15. marca. [Izviren dop.]

Mislím, da ga nij poštenega državljan, ki bi ne želel srčno, da se ohrani mir v Avstriji, in nadejamo se, da se cholim Magjarom ne posreči nas zaplesti v vojsko z Rusijo. Toliko bolj želimo mi v Kropi in Kamni gorici, da bi nam bil kmalu zagotovljen tako zelo potreben mir. Naši kovači radovedno povprašujejo vsak dan po novicah, in to ne brez uzroka, kajti če bo zaprtija z žrebliarsko kupčijo še par mesecev trpela, ne bomo imeli kaj jesti. Naše robe se največ speča v južne dežele in sedaj vse stoji. Kakor hitro pa je zagotovljen mir, bomo takoj prosto dihali in dovelj posla imeli.

Kakor vse kupčije zastajajo, tako se tudi našim krčmarjem godi. Vina in piva potočijo malo, zaradi pomanjkanja denarja le malo gostov dohaja v krčme. Toliko bolj pogostoma pa jih obiskuje tukajšnji vinski dacar, ki hoče,

da veliko vina potočijo. Sveto pismo pravi: „dajte Bogu kar je božjega, cesarju kar je cesarjevega;“ od dacarja sicer nij pisano, pa radi tudi njemu damo kar je njegovega, in nič bi mu ne zamerili, ako bi bil marljiv in pazen v svojej službi, pa da stranke le preveč nadleguje sè svojo sitnostjo, tega menda tudi njegovi gospodje ne terjajo.

Tako je v Ljubnem krčmarju, kateri mu je naznanil, da bode zaklal prašiča, zapovedal, da mu je moral kosce za koscem nasoljenega mesa iz čebra zvleči, da se je prepričal, če nema morda koščka več notri. Hiše preiskuje brez dotičnega postavnega dovoljenja sam protipostavno. Tako mogočnega se šteje, da je g. duhovnu naročal, naj mu on briča dela ter zaukaže pri spovedi, da morajo škodo povrniti, če so kaj kontrobantirali. Se ve, da gospod njegovej želji nij ustregel. — Na ta način bi gospodje duhovni na deželi lahko, kot stransko opravilo, preskrbovali dacarsko službo. Tako daleč še menda nijsmo, malo preveč terja tisti gospod.

V našo čitalnico se marljivo vpisujejo, do denes imamo 25 udov, nalejati se je, da bode krepko napredovala, kar bi bilo pri sedanjem strankarstvu pri nas jako želeli.

S Kraska 14. marca. [Izviren dopis.]

Da si vam je uže tržaški dopisnik poročal o besedi, katero so napravili učiteljski kandidatje iz Kopra dne 3. t. m., pošiljam vam jaz ipak še majhen dostavek te besede, ker sem uverjen, da je vsakako dobro, da vrlih koprskih kandidatov početja ves slovenski svet izve in da jih tovariši po drugod posnemajo.

Beseda, h kateri je privrelo prepolno ljudij, mej katerimi sta bila tudi dva profesorja iz Kopra, — dvorana je bila pretesna za toliko množico, vročina velika — se je pričela z maršem „Haute volée“, katerega je vglasbil J. Czastka, učitelj godbe na koprskem učiteljski. Kompozicija sama je kaj izvrstnega, zato je naredila vrlo dober vtis na poslušalce, a to tem bolj, ker so jo kandidatje — orhestrovci — izvrstno igrali. Gosp. P. Parovel, uč. k. IV. leta (ital. odd.), se res tako vede, kakor izurjen kapelnik, njemu gre čast, da so orhestrovci tako nepričakovano dobro reševali svoj nalog. Po končanem govoru g. Kanteja nastope vrli pevci ter zapoje V. Kosovelja „Na boj!“ Četrta točka „Iride simfonica“ ima tu pa tam prav lepe motive, kaže o nemalem muzikalnem talentu skladatelja g. Parovela. Vrlo ugodila nam je deklamacija „Magjaru“ (iz „Zvona“, zložil Stritar), katero je deklamoval četrtoletnik g. A. Koršič prav izvrstno. Četverospjev „Slovo“ je bil kaj posebnega, nij čuda, da se je moral ponavljati. Nekojim diletantom pri igri bi tudi drugokrat priporočati bilo, da govorijo čisti jezik, da-si na slavo vsem slovanskim kandidatom opomnim, da mi je ono izgovarjanje „I“ na konci besedij po njegovem naravnem glasu kaj dopalo. To je menda zasluga predavanja profesorja g. Julija pl. Kleinmayrja na koprskem učiteljski, in to jaz, kot ljudski učitelj tudi popolnem odobrujem, ker, ako bode učitelj v šoli tako govoril, pospešil bode učenje pravopisa v ljudskej šoli. Sicer je pisalec teh vrstic uže leta 1874 v „Slovenskem Učitelju“ pisal o tem predmetu, zaradi česar opušča tu nadaljna razmišljanja o njem. Nad vse nas je pa očarala 11. in zadnja točka „Jadransko morje“ z orhestrom. Uglasbil je to pesen Hajdrih, a za orhester gospod Parovel. To je bilo kaj veličastnega,

